

HALLITUKSEN TYÖLLISYYSPAKETTI

1. Työttömien aktivointi ja työttömyysturva

1.1. Aktiivimallin toimeenpanon vaatimat lisäresurssit

Aktiivimallin tultua voimaan vuoden 2018 alusta julkisten työvoimapalveluiden kysyntä on kasvanut. TEM on tehnyt ELY-keskuksille kyselyn aktiivimallin vaikutuksista TE-toimistojen järjestämien palvelujen kysyntään ja käytettävissä oleviin resursseihin. Alueiden arvioima toimistojen lisähenkilöstötarve on yhteensä 206 htv:tä ja työllisyysmäärärahojen osalta arvio vuoden 2018 lisätarpeeksi oli yhteensä 11,2 miljoonan euroa. Hallitus on päättänyt toteuttaa täysimääräisesti ELY-keskusten pyynnöt sekä työllisyysmäärärahojen että henkilöstöresurssien osalta. Näin ollen hallitus lisää TE-toimistojen henkilöstöresursseja 206 htv:ta ja työllisyysmäärärahoja 11,2 miljoonalla eurolla.

Vastuu: TEM

Kustannus: 10,3 milj. e (2019) (2018 rahoitus sekä toimintamenojen että työllisyysmäärärahojen osalta katetaan siirtävistä määrärahoista)

1.2. Mahdollisuus opiskella työttömyysetuudella kuusi kuukautta ilman harkintaa opintojen pää- ja sivutoimisuudesta

Hallituksen tekemän linjauksen mukaan 25-vuotta täyttäneillä työttömillä olisi mahdollisuus opiskella työttömyysetuutta menettämättä lyhytkestoisia opintoja, jotka antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa. Lausunnolla ollutta esitystä muutetaan niin, että opinnot kerryttävät ns. aktiivimallissa tarkoitettua aktiivisuusedellytystä. Tavoitteena on antaa lakiesitys eduskunnalle niin, että muutokset tulisivat voimaan 1.8.2018.

Vastuu: TEM

Kustannus: 4,9 milj. e

1.3. Työttömyysetuuden käyttäminen palkkatukeen ja starttirahaan

Vuosina 2017-2018 palkkatuetta työtä ja starttiraha rahoitetaan työttömyysetuusmäärärahoista. Uudistuksella tavoitellaan määrärahan joustavaa käyttöä ja passiivisen työttömyysturvan käytön aktivointia. Uudistuksen arvioitiin mahdollistavan palkkatuetun työn volyymin kasvun 7 000 htv:lla ja starttirahan noin 750 htv:lla. Rahoitusmalliin siirryttäessä TEM:n pääluokasta siirrettiin STM:n pääluokkaan 151,1 milj. € vuodelle 2017 ja 143 milj. € vuonna 2018.

Hallitus on päättänyt rahoitusmallin jatkamista vuodelle 2019 ja myös maakuntaudistuksen yhteydessä vuodesta 2020 eteenpäin.

Palkkatukea koskevaa lainsäädäntöä arvioidaan muutoinkin loppuvuoden 2018 ja alkuvuoden 2019 aikana. Arvion perusteella tehdään tarvittavia kehittämiskehdotuksia.

Vastuu: TEM ja STM

1.4. Työttömyyden rakenteen selvittäminen ja työkyvyttömyyden ehkäiseminen

Työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa selvittää virkatyönä työttömänä työnhakijoina olevien työkyvyttömiä määrää ja arvioi niiden henkilöiden määrää, joilla on tunnistamaton työkyvyttömyys tai ovat vaarassa tulla työkyvyttömäksi. Tämän lisäksi hallitus asettaa selvityshenkilöt Tuija Oivo ja Raija Kerätär, joka arvioivat ko. kohderyhmän palvelutarvetta ja tekevät ehdotuksia, joiden avulla henkilöt ohjataan palvelutarpeensa mukaisen palveluun tai työttömyysturvan sijasta oikean etuuden saajaksi. Tavoitteena tulee kuitenkin aina olla työmarkkinoille osallistumisen lisääminen sen sijaan, että työnhakijoita ohjataan aiheettomasti pois työmarkkinoilta.

Vastuu: STM ja TEM

1.5. Perhevapaalta työmarkkinoille -pilotti

Tuetaan pitkään perhevapailla olleiden paluuta takaisin työelämään pilotilla, jossa perhekeskuksien yhteydessä tarjotaan ura- ja työnhakuvalmennusta.

Vastuu: STM ja TEM

Kustannus: 1 milj. e

1.6. Ikääntyvien työllisyyden edistäminen

Käynnistetään kolmikantainen valmistelu toimenpiteistä, joilla parannetaan ikääntyneiden työllisyyttä edistämällä työssä pysymistä ja työttömien uudelleen työllistymistä. Työryhmän tehtävänä on tehdä esityksiä keinoista, joiden avulla voidaan vahvistaa ikääntyneiden osaamista, työkykyä sekä työllistymistä edistäviä palveluita ja alentaa ikääntyneiden työllistämisen kynnyksiä. Työryhmän tarkastelee työssään työ-, koulutus-, eläke- ja sosiaaliturvalainsäädäntöä.

Työn tavoitteena on alentaa työttömyyttä noin 10 000:lla.

Työryhmän toimikausi on 2.5.2018-31.12.2018 ja sen puheenjohtajana toimii valtiosihteeri Martti Hetemäki. Työryhmän sihteeristönä toimivat VM, STM, TEM, OKM

1.7. Työn vastaanottamisen kannustimien parantaminen

Hallituksen tavoitteena on kehittää työttömyysturvan sääntöjä lyhytkestoisen työn vastaanottamisen edistämiseksi. Päätös tarkasta etenemistavasta tehdään budjettiriiheen mennessä. Tätä varten hallitus tekee 20 miljoonan euron kehysvarauksen.

Vastuu: STM

Kustannus: 20 milj. e

1.8. Vaikeassa työmarkkina-asetuksessa olevien työllistymisen edistäminen

Käynnistetään osana kasvupalvelupilotteja yhteistyössä kuntien ja palvelutuottajien kanssa tulosperusteinen hanke esimerkiksi hyödyntäen työpankkeja, joka tähtää osatyökykyisten tai muiden vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymiseen 5 milj. euroa ja 2500 hlö. Valmistelussa hyödynnetään mm. työpankeista saatuja kokemuksia.

Vastuu: TEM ja STM

Kustannus: 5 milj. e

2. Osaavan työvoiman saatavuus

Kasvupalveluilla ja koulutuksella edistetään osaavan työvoiman saatavuutta. Tavoitteena on helpottaa nopealla aikavälillä osaavan työvoiman saatavuutta alueellisesti ja toimialoittain kohtaantohaasteiden ratkaisemiseksi sekä samanaikaisesti vahvistaa kasvupalvelumarkkinoita. Aiemmat ja parhaillaan käynnissä olevat onnistuneet toimintatavat levitetään sekä turvataan toiminnan loppuunsaattaminen.

Lyhyen aikavälin toimenpiteet ja kustannukset

1. Yrityslähtöiset osaavan työvoiman saatavuutta tukevat koulutustoimet osaajapula-aloilla ja kasvun kannalta keskeisillä aloilla

- a. **Tehostetaan ja lisätään volyymiä yrityslähtöisiin työvoimakoulutuksiin/kasvupalvelukoulutuksiin**, joilla vastataan nopeasti ja vaikuttavasti osaavan työvoiman saatavuusongelmiin sekä luodaan teko-älyohjelmaan liittyvä pilotti ennakoivasta kasvupalvelukoulutuksesta, jolla on kytkentä TKI-ohjelmien painopisteisiin. Kyseessä on jatko- ja täydennyskoulutukset. Lisätään erityisesti F.E.C-ohjelmia (Further Educated with Companies), Kehittämisasiantuntijan (keko) -koulutuksia sekä Rekrytoivia ja Muuntokoulutuksia ja varmistetaan hankintaresurssit ELY-keskuksiin vv. 2019-2020, määrärahatarve ko. koulutusten kaksinkertaistamiseksi

Yht. 24 milj. e (TEM)

- b. **Turvataan ICT-alan ja muiden työvoimapula-alojen osaajien saatavuus** päivittämällä, uusintamalla ja muuntamalla olemassa olevaa osaamista 30-60 opintopisteen moduuleilla sekä lisäämällä erikoistumiskoulutusta. Määrärahat kohdennetaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan työvoimakoulutukseen.

Yht. 10 milj. e (OKM)

- c. **Toteutetaan kertaluonteinen ammatillisen osaamisen pilotti, jossa tavoitteena on kehittää malli, jolla mahdollistettaisiin alan vaihto täsmäkoulutuksella.** Pilotin tarkoituksena on kehittää voimassa olevaa ammatillisen koulutuksen järjestelmää siten, että se aiempaa täsmällisemmin voisi vastata alan vaihtajien tarpeisiin. Pilotissa hyödynnetään nykyisen ammatillisen koulutusjärjestelmään kuuluvien tutkintojen osia ja niitä pienempiä kokonaisuuksia. Pilotissa kehitetty malli vakiinnutetaan

ilman lisämäärärahatarpeita osaksi ammatillista koulutusjärjestelmää. Puolet määrärahasta kohennetaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan työvoimakoulutukseen

Yht. 16 milj. e (OKM)

2. Lisätään luku- ja kirjoitustaidon ja suomen/ruotsin kielen osa-aikaista ja joustavaa koulutusta vapaan sivistystyön oppilaitoksissa.

Vuoden 2018 alusta käynnistetty uusi koulutus tuo koulutukseen uusia kohderyhmiä kuten kotivanhemmat mitä ei ole pystytty huomioimaan rahoituksessa opiskelijamäärälisäyksinä. Tarve kohdentuu erityisesti vuosille 2019-2020, jolloin vuoden 2015 turvapaikanhakijoista oleskeluluvan saaneiden ennakoidaan hakeutuvan koulutukseen. Samanaikaisesti joudutaan purkamaan aikaisemmin syntynyttä patoutunutta kysyntää.

Yht. 2 milj. e (OKM)

3. Heikkojen perustaitojen varassa olevien osaamisen parantaminen

Käynnistetään vapaan sivistystyön oppilaitoksissa matalan kynnyksen koulutusta henkilöille, joilla on puutteelliset digitaidot ja heikot perustaidot. Lisäksi heikkojen perustaitojen varassa oleville kohdennetaan resursseja kohdan 1 c mukaisessa ammatillisen osaamisen pilotissa. Kohderyhmän tavoittamiseksi tehdään yhteistyötä työmarkkinoiden keskusjärjestöjen ja Suomen Yrittäjien sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kasvupalvelupiloteissa huomioidaan vaikeammin työllistyvien kohderyhmä, joiden digitaitoja edistetään työllistymisen edistämiseksi.

Yht. 2 milj. e (OKM). TEM rahoitustarve tarkennetaan 2. LTAE:ssa.

Vastuu: TEM, OKM, VM

Kustannus: 54 milj. e

3. Työlainsäädännön kehittäminen

3.1. Määräaikaisuuden perusteen muuttaminen nuorten työllistämisen helpottamiseksi

Mitä pidempiaikaiseksi nuoren työttömyys venyy, sitä vaikeampaa nuoren on löytää työtä ja syrjäytymisen riski kasvaa. Nuorten kuuluminen työvoimaan on suhteellisesti vähentynyt. 25 – 29 -vuotiaista miehistä oli vielä vuosituhannen alussa lähes 90 prosenttia työvoimaan kuuluvia, kun luku vuonna 2017 oli pudonnut

lähelle 85 prosenttia. 24 – 29 –vuotiaiden miesten työllisyysaste on laskenut vuoden 2000 noin 81 prosentista 77 prosenttiin vuonna 2017. Naisten työllisyysaste oli vuonna 2000 noin 66 prosenttia, kun se vuonna 2017 oli 70 prosentin tasolla.

Valmistellaan työsopimuslain määräaikaisen työsopimuksen solmimisedellytyksiä koskevaan säännökseen muutos, jonka mukaan työnantaja saisi tehdä **vähintään 3 kuukautta yhdenjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleen alle 30 – vuotiaan nuoren** kanssa määräaikaisen työsopimuksen ilman laissa muutoin säädettyä perusteltua syytä.

Edellytykset tehdä määräaikainen sopimus nuoren kanssa vastaisi voimassa olevan työsopimuslain 1 luvun 3 a §:ssä säädettyjä edellytyksiä poiketa perustellun syyn vaatimuksesta tehtäessä määräaikainen sopimus pitkäaikaistyöttömän kanssa.

Kysymys olisi työllisyyspoliittisesta toimesta, jonka työsyRJintädirektiivi sallisi ja kansallinen yhdenvertaisuussääntely sallisi.

Säännösmuutoksella pyrittäisiin vaikuttamaan työnantajan työllistämiskynnystä alentavasti.

Vastuu: TEM

3.2. Työsopimuslain irtisanomisperusteita koskevan sääntelyn muuttaminen

Valmistellaan työsopimuslain muutos, jonka tarkoituksena on keventää yksilöllisen irtisanomisen kriteereitä alle 20 henkeä työllistävissä yrityksissä. Muutoksen tavoitteena on alentaa työllistämisen kynnystä.

Vastuu: TEM

3.3. Yhteistoimintalain uudistamistarpeiden selvittäminen

Hallitus on päättänyt asettaa myöhemmin nimitettävän selvityshenkilön tai -henkilöt arvioimaan yhteistoimintalain toimivuutta. Selvitystyön on tarkoitus valmistua syksyllä 2018. Arvioinnin kohteena olisivat muun muassa yhteistoimintamenettelyn kohteena olevat asiaryhmät ja erot näiden käsittelyssä, irtisanomismenettelyt yhteistoiminta-asioina, mahdollisuudet sopia työpaikkakohtaisista ratkaisuista yhteistoimintamenettelyä toteutettaessa, yhteistoimintalain rikkomisen seuraamukset (rangaistus / hallinnollinen seuraamus). Selvitystyössä arvioidaan myös työsopimuksen irtisanomista koskevan lainsäädännön kehittämistarpeita toisaalta työntekijöiden turvan ja toisaalta työmarkkinoiden joustavuuden näkökulmasta ottaen huomioon kansainvälinen vertailu.

Selvityksen pohjalta hallitus pohtii jatkotoimenpiteitä.

Vastuu: TEM

4. Työvoiman liikkuvuus

4.1. Työasuntovähennyksen uudistaminen

Uudistetaan työasuntovähennystä niin, että se paremmin tukee työn perässä muuttamista. Vähennyksen enimmäismäärää korotetaan nykyisestä 250 eurosta 450 euroon. Lisäksi selvitetään budjettiriiheen 2018 mennessä, mitä taloudellisia, työllisyys- ja yhteiskunnallisia vaikutuksia olisi työasuntoa ja viikonloppumatkoja koskevan verovähennysoikeuden ulottamisella niihin ryhmiin (esim. yksinelävät), jotka eivät ole tällä hetkellä oikeutettuja vähennykseen. Selvitetään myös, että missä määrin näiden ryhmien lisääminen mahdollistaisi vähennyksen käyttämisen muissakin tapauksissa kuin vähennyksen tarkoituksen täyttämässä.

Vastuu: VM

Kustannukset: n. 2,5 milj. e